

NÜKLEER ENERJİDEN VAZGEÇİLSİN Mİ?

Türkiye'de nükleer enerji sorgulanıyor...

Akkuyu'da bir nükleer santralin yapımı için çalışmalar ilerlemektedir. Bu reaktörün yapılması, yörede ve bölgede yaşayan insanları ve doğal yaşamı tehdit etmesi yanında, turizm sektörü üzerinde de olumsuz etkileri olacaktır.

Nükleer enerji tüm dünyada yeniden sorgulanıyor. Son yıllarda bu alanda yaşanan ve Çernobil faciasıyla doruğa ulaşan tepkiler sonrasında pek çok yönetim nükleer santral yapımına karar verme aşamasında kamuoyunun tepkisini dikkate almaya başladı.

Çevrecilerin ve kamuoyunun

tepkisinden dolayı dünyanın birçok ülkesinde nükleer santral yapımından vazgeçilirken, yapımı bitirilmiş olanlar da işletmeye alınmamaktadır.

Nükleer santral kazalarının dünyaya kamuoylarının beklentisinin ötesinde çok daha geniş ve gelecek kuşakların da sağlığını ipotek altına alacak bir şekilde yaygın öldürücü ve kalıcı etkilerinin bulundu-

ğunun anlaşılması, tüm dünyada gözlerin bu alana çevrilmesine neden oldu.

Türkiye, uzun bir süredir büyük bir nükleer reaktör kurmak için planlar yapmakta, projeler üretmektedir. Silifke sınırları içerisinde yer alan Akkuyu'da kuruluş çalışmaları halen sürdürülen bu tesis ile Türkiye'nin elektrik gereksiniminin bir bölümünün üretilmesi amaçlanmaktadır. Ancak bu projenin çalışmaları devam ederken; gerek nükleer santrallerin normal çalışma zamanlarında doğaya verebileceği zararlar ve gerekse Çernobil faciasında açık olarak yaşandığı gibi, nükleer santrallerin büyük felaketlere gebe tesisler olduğu dikkatlerden uzak tutulmaktadır.

Öncelikle Türkiye'nin elektrik üretim/tüketim durumu ile ilgili olarak kamu kurumları farklı, elektrik mühendisleri odası farklı ve özel sektör yetkilileri farklı beyanlarda bulunmaktadır. Birisinde elektrik üretiminin 1996 yılında tüketimi karşılayamayacağı ileri sürülürken, diğerleri de mevcut tüketimin üretimin yarısında altında olduğunu söylemektedirler.

Türkiye'nin elektrik üretiminin, tüketimi ileriki yıllarda karşılayamayacağı açıktır. Bununla birlikte

Nükleer Korku...

Prof. Dr. Tolga YARMAN (Nükleer Mühendis)

Şurası muhakkak ki insanlar, toplumlar, yer yer nükleer enerji üretiminden bir hayli ürküyorlar. Önceleri, barışçıl atom enerjisi üretimi, zihinlerde atom silahıyla özdeşleştirilir, bu yüzden amansız korkulara, sürüklenirdi. Nedense, insanlar, nükleer reaktörlerin atom bombası gibi patlayıvereceğinden endişe duyuyorlar. Oysa bu, mümkün değil! Bundan on sene önce, kamuoyunun nükleer santrallara dönük "yetersiz" kaygısını teskin etmeye çalışıyorduk. Ama itiraf etmeliyim ki, meydana gelen kazalar, her ne kadar bir bombası infilakıyla kıyaslanabilecek olumsuzluklar doğurmamış olsa da, nükleer santrallara dönük kamuoyu kaygılarını "haklı"; koca koca nükleer bilim adamlarının, santrallerin neredeyse kesinkes güvenilir olduğu yönündeki değerlendirmelerini ise, önemli ölçüde "haksız" çıkartmıştır. Halen ve onlarca yıldır çalışmakta bulunan yüzlerce nükleer santralin sabıka kayıtları çoğunlukla tertemizdir. Ama, işte bir TMI Kazası, irili ufaklı benzer birçok kaza ve nihayet bir Çernobil Kazası, vukua gelmiştir. Çernobil Kazası, Kiev'de olması, maalesef başka yerde olabilecektir. Belki de anahtar üstünde halk oylamasıyla işletmeye açılması yasaklanmış santrallerin birinde olabilecektir. Örneğin bir Avusturya nükleer santralinde olabilecektir. Eğer böyleyse bura kamuoyunun, kontak anahtarı çevirilince çalışmaya amade kılınmış milyar dolarlık nükleer santrallerini, bu tutarı bir anda toprağa gömercesine, referandumla, işletmeden menedip, "müzeleştirilmesi" anlaşılabilir, hatta basiretli bir karar olarak, değerlendirilebilecektir.

Nükleer santrallar nedir, ne değildir?

Arif KÜNAR

Nükleer enerjinin, aslında selameti mi yoksa laneti mi olduğu tartışması, aşağı/yukarı 40 yıldır devam ediyor. Nükleer enerjinin ilk tohumları 1905'lerde, Eistein tarafından yeryüzünde atıldı. Eistein, o banışsever insan, ömrünün son yıllarını; insanlığa, bu güne kadar bilinen en yokedicisi silahı armağan etmiş olmanın pişmanlığı ve vicdan azabı içinde geçirdi.

Atom enerjisi 16 Temmuz 1945'te ABD'de New Mexico çöllerinden Alamordo'da gözleri kör edici bir ışık ve patlamayla dünyaya geldi. Olayı seyretmekte olan "Atom bombasının babası" diye bilinen J. Robert Oppenheimer'in aklından, o anda Bagavad Gita'daki şu dizeler geçti: "Ben, dünyaların yok edicisi olan Ölüm'e dönüşmüş bulunuyorum"

O günlerden bu yana, Arthur Coton'dan Leo Szilard'a kadar pak çok nükleer enerjile uğraşan bilim insanı, Eistein'in acısını paylaşmıştır.

1954 yılında ABD cumhurbaşkanı Eisehower, "Barış için atom" programını, atom bombasının yarattığı kötü imajı silmek için ortaya attığında herkes, dev bir enerji kaynağıyla insanlığın önünde yeni ufukların açıldığını sanmıştı, ümitlenmişti. Ne yazık ki bu ümitler çabucak söndü. Nükleer enerjinin diğer enerji üretme biçimlerinde olmayan, kendine özgü binlerce çelişkiyle dolu bir yumak olduğu, çözülmüş başka sorunlarla karşılaşılacak bir muamma olduğu iyice gün ışığına çıkmıştır. Bu nedenle nükleer teknolojinin her türlü açmazının günahıyla/sevabıyla sorgulanması ve gelinen noktaların ifşa edilmesi bir yurttaşlık görevidir.

Nükleer santrallar iddia edildiği gibi güvenli midir?

Kesinlikle güvenli değildir. Ayrıca bütün "bilimsel" olarak hesaplanan nükleer santralların kaza yapma (risk) tahminleri ve iddiaları keyfi ve gayr-i ciddidir. Mesela yapılan bir hesaba göre, "ölümle sonuçlanan kazalar için binde 2, yangınlar için binde 1, uçak-

larda yüzbinde 1 iken, nükleer kazalarda ölüm meydana getirebilecek bir kaza olasılığı uçaklara nazaran 10000 defa daha azdır. Bu oldukça "bilimsel" ve rahatlatıcı hesaba rağmen, 40 yıllık nükleer santraller tarihinde, yaklaşık 420 mevcut santralde meydana gelen irili/ufaklı bilinen/bilinmeyen 350'ye yakın nükleer santral kazasında ölen binlerce insanın radyasyonun etkisiyle tedrici olarak ölecek olan yüzbinlerce insanın trajedisi, kaderi ortadır.

Yalnızca Çernobil Nükleer Santralının yarattığı faciada bu güne kadar ölenlerin sayısı söylenildiği gibi 31 kişi değil, yaklaşık 8000 kişidir ve 1250 kişi de kanser olduğunu öğrenip intihar etmiştir.

Aynı ülkede 1957 yıllarında Ural dağlarında meydana gelen ve 1976 yılında batıya iltica eden Sovyet biyolojisti Medvedev'in anlatmasıyla meydana çıkan nükleer kazada yüzlerce kişinin öldüğü, binlerce kişinin göç ettiği, 30 köyün haritadan silindiği öne sürülmüş ve batılı bilim adamlarınca da kabul edilmiştir.

Bir başka gizlenen ve tam 25 yıl sonra açıklanan 1957 Windscale (İngiltere) nükleer santral kazasında onlarca kişinin öldüğü iddia edilmiştir. Bu kaza listelerini uzatmak mümkündür. Nükleer santral kazaları kaçınılmazdır. Çünkü öyle teknolojik kazalar vardır ki, ne kadar güvenlik tedbirleri alırsanız alın, önleyemezsiniz. Bu teknolojik kazalar, o teknolojik yapıya özgü, o sis-

Türkiye, henüz doğaya zarar vermeyen hidroelektrik ve jeotermal ve diğer alternatif enerji üretim biçimlerini tam olarak kullanmamıştır. Öncelikle bunların değerlendirilmesi yoluna gidilebilir.

Diyelim ki; Türkiye'nin çok ivedi olarak elektrik enerjisine ihtiyacı bulunmamaktadır. Bu enerjiyi de sağlayabileceği tek alan nükleer santrallardır. Bu amaçla en az bir tane nükleer santrala ihtiyaç bulunmaktadır. Çalışmalara hemen başlanmalıdır. Ve şu anda yapımı sürdürülen nükleer santralin planlaması yapılmış, inşasına başlanmıştır. Şimdi konunun bir başka boyutuna gelelim: Yer seçimi...

Geldik gene yer seçimine... Saniyoruz ki ülke olarak endüstri tesisleri ve özellikle de termik ve nükleer santrallar için yer seçimi minde büyük bir yetenagemiz bulunmaktadır!

Şimdi her şeyi bir yana bırakalım; yöre ve bölge insanların sağlığını filan o kadar önemsemeyelim. Herhangi bir kaza ve sızıntı durumunda radyasyon tüm bölgeyi etkileyecekmiş, onu da bir yana bırakalım; "nasıl olsa bizler radyasyonlu çayı çok severiz. Hem radyasyonlu çay daha lezzetli oluyor mu? Zaten biz de radyasyon eroin benzeri bir şekilde bağımlılık yaptık! Bize dokunmaz" diyelim. Olaya ülkenin yüksek menfaatları açısından bakalım!

Devlet bir yandan Akdeniz Bölgesi'ne turizm amacıyla eş bulunmaz teşviklerle tesis yaptırır; arazi tahsis eder, 49-99 yıllığına; ucuza kredi verir. Buraları yurt dışında tani tani için kucak dolusu para harcar. Bir yandan da ödemeler dengesinin önemli bir bölümünü turizm gelirleriyle oluşturmaya başlar. Sonra da kalkar, bu turizm yörelerinin dibine, Gökova'da olduğu gibi ortasına termik santral yapar; Akkuyu'ya nükleer santral yapmaya başlar. Şunu da vurgulamadan geçmemek gerekir ki; Gökova'ya termik santral yapılmasının çevreye ve verilecek zarar ile Akkuyu'daki nükleer santralin zararları arasında dağlar kadar fark vardır.

RADYOAKTİF OLMAMAK İÇİN AKTİF OLALIM!

**NE AKKUYU'DA NE MORKUYU'DA
NÜKLEER SANTRAL İSTEMİYORUZ!**

**NÜKLEER
KARŞITI
PLATFORM**

temin kendisinden ve işletme tarzından kaynaklanır. Yani "high-tech" (yüksek teknoloji) sistemleri; öylesine karmaşık ve yoğun bir teknolojiyle tasarlanmışlardır ki, birimleri, modülleri arasında önceden tahmin edilemeyen durumlar, bu birimler arasında aynı anda çıkabilecek aksilikler, bütün o sistemin genel işleyişini altüst eder ve sonuçta sistemin tümü kazaya uğrar.

Nükleer santrallerin yarattığı sorunlar

Ülkemizin gündemine sürekli girip/çıkan ve en son tekrar musallat olan nükleer santral meselesinin; görünmeyen ve yurttaşlardan gizlenen boyutlarıyla, antidemokratik işleyişle ilgili tartışılmaya değer değil mi?

Nükleer teknolojinin, toplumsal düzlemde görülmemeyen ama bizce en ciddi tehlikesi; karar alma sürecinden, seçimine ve daha önemlisi işletim mekanizmasına kadar demokratik olmayan işleyiş biçimidir. Büyük bir bölgeyi, hatta ülkeyi/ülkeleri doğrudan etkileyen ve ilgilendiren bir kararı; "üç-beş uzmanın" ellerine bırakmak açıkcası ürkütücü geliyor bize. Çünkü, bu "uzmanlar" genellikle teknolojik seçimi; sosyal/ahlaki/insani kaygılara indirgemeyen (aslına bakarsanız böyle kaygıları da olmayan, yalnızca "homo tecnicus"lar olarak varlığını sürdüren, hayatında mesleki saatleri dışında kendini "yurttaş" olarak tanımlayamayan) in-

Çernobil Nükleer Santrali'nin yarattığı faciade bu güne kadar ölenlerin sayısı söylendiği gibi 31 değil, yaklaşık 8000 kişidir ve 1250 kişi de kanser olduğunu öğrenip intihar etmiştir.

sanlar oluş(turul)ur. Sorun; kaderimizi yalnızca bu "uzman" beylerin belirliyor gibi görünmesi değil. Üstelik kendi başlarına karar verdiği bir seçim de değil.

Asıl sorun: Sanayileşmiş ve artık endüstrileşmenin daha ötesini de (karanlık yüzünü) yaşamaya başlamış dünyamızda, toplumsal kurumların sorunları salt teknik düzeye indirgemesinden ve algılanmasından, özellikle de günümüzde böylesi iktidar biçimlerini ve söylemlerini oluşturmasından kaynaklanıyor biraz da...

Daha somut ve güncel kaygılarımızı da dile getirmeye çalışalım. Nükleer santraller aslında "potansiyel" birer silah (bomba) oldukları için, her an teröristlere ve olası "malum düşmanlara" açık bir hedef teşkil edebilir. Özetlersek;

- Kasım 1971'de Amerika'da bir uçağı kaçırılanlar, uçağı Oak Ridge Nükleer Santrali'ne düşürecekleri tehditinde bulunmuşlardır.

- Mart 1973'de Arjantin'de bir nükleer santral gerillarca işgal edilmiştir.

- Ocak 1982'de Fransa'nın Süper-Phoenix Reaktörü'ne bir grup terörist tarafından saldırı yapılmış, silahları eski olduğu için başarısız olmuşlardır.

- Kasım 1968'de 200 ton uranyum yüklü bir gemi Belçika'dan İtalya'ya giderken kaybolmuştur. İsrail'den şüphelenilmiştir.

- Avusturya'da gizli nükleer bilgiler çalınmıştır.

- Ve en önemli olay Haziran 1981'de İsrail'in Irak'taki Temmuz 1 Reaktörü'ne düzenlediği bombalı saldırıdır. Bu saldırıda, santrale henüz yakıt yüklemesi yapılmadığı için yalnızca santral zarar görmüştür.

- Mart 1992'de Alman polisi "atom bombası" yapımında kullanılabilecek bir kilo "zenginleştirilmiş uranyum"a müşteri arayan iki kişiyi yakaladı.

Bu örnekler çoğaltılabilir. Bunların içinde kuşkusuz en tehlikelisi de, bir

Bir nükleer santralin doğaya vereceği zarar, ne bulunduğu yöre, ne de kazanın meydana geldiği yıllar ile sınırlı kalır. Bu ikisinin zararları karşılaştırılmaz.

Dönelim kaldığımız yere... Şimdi bu projeyi gerçekleştirenlere sormak gerekmez mi: Siz kendi başınıza buyruk mu çalışıyorsunuz? Devletin diğer kurumlarıyla, örneğin Turizm Bakanlığı ile bu konuyu görüştünüz mü? Böyle bir santral turizmi nasıl etkiler? diye. Yoksa siz de mi santrali boyamayı düşünüyorsunuz. Hani birileri turistlere hoş görünsün diye Gökova'daki termik santrali yeşile boyayacaktı ya.. Bu kez siz yeşile

boyamayın. Nasıl olsa bir tane yeşile boyanmış santralımız var! İyisi mi siz Akkuyu'daki nükleer santralin inşaatı bitmeden sarıya boyayın. Denizin mavisıyla sarı iyi gider!.. Buraya gelen turistlerin gözü gönlü açılır; sonracağıma yakınlarında seyreden yatçılar da bu güzel manzaranın keyfini çıkarırlar!

Gelelim koordinasyon işine.. Sahi, bildiğimiz kadarı ile bakanlıklar arasında teknisyenler düzeyinde olsun, müsteşarlar veya bakanlar arasında olsun koordinasyon kurulları vardır. Bu toplantılarda yer seçimi konusu gündeme gelmedi mi? Gelmiştir mutlaka. Ne de olsa üzerinde yıllardır çalışılan

bir proje bu. Gökova'daki termik santral gibi altı ayda peydahlanmadı ya!..

Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin yatırıma ayırabilecekleri çok para yoktur. Sokağa atacakları tek kuruluşları yoktur, olmamalıdır da.. Ancak gelin görün ki; biz de durum biraz farklı işliyor. Bankörlüğümüze diyecek yok. Toplanabilen dört kuruluşluk vergi gelirin hemen hemene tamamı maaş, ücret ve cari giderlere gider, kalan üç kuruluş ile yatırım yapmak isteriz. Bu aradada da dışarıya bağlanmak pahasına dış borç alırız. Fakat bu paraları harcamaya gelince trilyonları sokağa atarız.

Maden Akkuyu'da nükleer

nükleer santrale atom ya da hidrojen bombasıyla yapılan saldırıdır. Böyle bir saldırı sonucunda şehirlerin, hatta ülkelerin yok olacağı kolaylıkla öngörülebilir.

Şöyle ki; 1000 MW'lık bir santral kurulduktan bir yıl sonra, kalbinde 10 milyar küri'lik radyoaktif madde envanteri oluşturur ve bu sayı, ortalama bir santral reaktörü için 15 milyar küri'dir. Bu envanterin uzun ömürlü izotoplarına ait bölümü, Hiroşima'ya atılan atom bombası gibi bin tane bombanın doğuracağı etkiden daha çoktur.

Diğer önemli sorunlar

Nükleer santrallerin 25-35 yıllık "ekonomik" ömürlerinin sonuna doğru, santralin yaşlanmaya başlamasıyla birlikte, yapımı ve işletimi için kullanılan malzeme de yaşlanır, yorulur, eskir ve arızalanmaya başlar. Örneğin, İsveç'te 1982 yılında Ringhals 3 santralında buhar boruları aşındığı için patladı. Fransa, Çernobil'den sonra 39 milyar dolar harcayarak bütün nükleer santrallerin bakımını yenedi.

İlk ticari nükleer santrallerin ömürlerini yavaş yavaş tamamlanmaya başladıkları şu günlerde, santrallerin sökümü sorununu nasıl halledileceği, radyoaktif atık sorunu gibi henüz bir çözüme kavuşmuş değildir.

Nükleer enerjinin en ucuz enerji üretme tarzı olduğu da, koskoca bir yalan ve aldatmacıdır. Hiçbir zaman, nükleer santral mali-

Öyle kazalar vardır ki , ne kadar güvenlik tedbirleri alırsanız alın, önleyemezsiniz. Bu teknolojik kazalar, o teknolojik yapıya özgü, o sistemin kendisinden ve işletme arzından kaynaklanır.

yetlerine, atıkların ve santralin söküm maliyeti, bir kaza durumunda gerekli olacak maliyet faktörü, santralin daha "güvenli" olması için yapılan araştırmageliştirme paraları ve alınan "tekrar tekrar tekrarlamalı" güvenlik önlemleri için harcanan paraların eklenmediği düşünülürse, aslında nükleer santrallerin en pahalı ve hiç te ekonomik olmayan bir tercih olduğu kolaylıkla görülebilir.

Ayrıca inşaat için alınan kredinin faizini de bir kenara bırakalım. Gerçeğe uygun olarak kilowasaat başına 0.1 DM amorti payı kullanılabilir. Reaktör bu şartlar altında dahi senede 9.1 milyar Kwh elektrik üretir. Bu elektrik satıldığında 910 milyon DM gelir elde edilir. Bu pembe çerçeve içinde bile reaktörün yalnız 6.6 sene kendi inşaatını bile amorti etmek için çalışması gerekir.

Peki atık maddelerin boşaltım finansmanı nasıl gerçekleşecek? Henüz kesin sonuç veren bir boşaltım sistemi dahi yok. Son derece gerekli gizli kontrol sistemi için ne kadar harcama gerekiyor?

Nükleer teknolojinin, atom bombası ve

çeşitli nükleer silah yapımı için kaynak olduğu göz önüne alınırsa, bu teknolojiyi üreten ülkelerin; birtakım teknolojik bilgiyi aktarmayacakları, bu dışa bağımlı teknoloji transferinin, gerektiğinde bize karşı silah olarak kullanılabileceği, teknolojinin kendisinden tutun da santralin yakıtı olan zenginleştirilmiş uranyumun zaman zaman "amborgo"ya tabi olacağı unutulmalıdır.

Dünya nükleer santrallerden vazgeçiyor..

İskoç Ulusal Partisi, Torness'de inşasına başlanan nükleer santrale hiç gerek olmadığını belirtti ve İskoç, Galler kamuyunda % 90 oranında nükleer santral istenmediği ortaya çıktı.

ABD'de 1978 yılından beri planlanan ve siparişi 1974'den sonra verilen 116 nükleer iptal edildi.

İsveç, 2010 yılında ülke enerjisinin ülke enerjisinin % 51.6'sını sağladığı nükleer santrallerini kapatma kararı aldı.

santral yapacaksınız; ki yer seçiminin geçmişi çok eskilere dayanıyor. Yani Alanya'ya, Antalya'ya, Silifkeye, Mersin'e turizm adına doğru dürüst tek çivi çakılmadan, tek bir konaklama tesisi yapılmadan, tek bir altyapı yatırımına girilmeden, bu alana tek kuruluş para harcanmadan önce belliydi Akkuyu'ya nükleer santral yapılacağı. O zaman söyler misiniz; bu nükleer santral yapılıncaya ne olacak turizm?

Diyelim ki gerçekten de pek çok ülkede olduğu gibi -riski yüksek olsa da- nükleer santral bizde de yapıldı ve herhangi bir şekilde doğal hayata zarar vermeden "tıkır tıkır" çalışıyor. Hem de

tüm çevrecilerin yüzünü kızartacak kadar güzel gidiyor işler. Siz sanıyor musunuz ki bu santral turizm sektörüne zarar vermeyecek? Turizm sektörüne darbe vurmamak için o nükleer santralin radyasyon saçması gerekmez; bu riskin varlığı yeter. Bu durum başka ülkelerde olsa turizm sektörü için bizdeki kadar sorunlar doğurmaz. Ancak biz de sorunlar doğurur. Nasıl mı? Turizmde Türkiye'ye rakip veya Türkiye'nin lehine çalışan şu dost müttefiklerimiz tam da turizm bölgelerinin dibindeki bu nükleer santrali, bize karşı anti propaganda amacıyla kullanmayacaklarını kim garanti edebilir. Konuyu biraz daha açalım: Diyelim ki Yunanis-

tan, Türkiye'ye gelmeyi düşünen turistlere karşı nükleer santrali bir propaganda malzemesi yapamaz mı? Bilindiği gibi Körfez Savaşı'nda Yunanistan ve diğer müttefiklerimiz ülkeler, Türkiye savaşta olmasına rağmen bize karşı gerçekleştirdikleri propaganda sonucunda tüm rezervasyonların iptal olmasını sağlamadıklarını ne çabuk unuttuk. Türkiye'ye gerçek anlamda para harcayan turistleri gönderen OECD ülkeleri insanların çok bilinen bir özelliği vardır, aslında insan olmadan doğan bir özelliktir bu: Canlarını, sağlıklarını pek düşünürler; dünya nimetlerinden bir gün fazla yararlanmak isterler. Onlarda insan canı bizdeki gibi ucuz

Batı Almanya'da çalışan ve yapımı biten 4 nükleer santral kapatıldı. 1975 yılından itibaren hiçbir nükleer santral yapılmıyor. Alman Sosyal Demokrat Partisi, iktidara geldiklerinde ülkedeki bütün nükleer santralleri kapatacakları kararını aldı.

Filipinler, Marcos zamanında biten santralini işletmeye almadı. Brezilya yapımı bitmek üzere olan 2. santralından vazgeçti. Eski Sovyetler Birliği'nde Çernobil'den sonra yaklaşık olarak 30000 MWe elektrik üretecek olan 27 nükleer santralin yapımından vazgeçti.

Danimarka, İrlanda, İzlanda, Lüksemburg, Norveç, Finlandiya, Yeni Zelanda, Portekiz, Hollanda, Bulgaristan, İsviçre, Çekoslovakya, Yugoslavya ve İtalya nükleer enerjiden vazgeçen ülkeler.

Dünya'da en çok nükleer enerji kullanan ülke olan Fransa ve Japonya yavaş yavaş nükleer enerjiye dayalı enerji politikalarında değişiklik yapmaya başladılar.

Türkiye Akkuyu'da nükleer santral kuruyor

Akkuyu Nükleer Santral'i'nin yapılmasının gündeme geldiği 70'li yıllardan günümüze, bizden "sesler" ve tepkilere bakacak olursak; basında ve çeşitli dergilerdeki ufak tefek yazıların dışında, ilk yoğun ve net tavrı yerel bir örgütten gelir. ÇUKOBİRLİK ve SS

1950 yılında A.B.D. Başkanı Eisenhower, "Barış için atom" programını, atom bombasının yarattığı kötü imajı silmek için ortaya attığında herkes, dev bir enerji kaynağıyla insanlığın önüne yeni ufukların açıldığını sanmıştı, ümitlenmişti.

İçel İli Köy Kalkınma ve Diğer Tarımsal Kooperatifler Birliği, Akdeniz'e "Nükleer Saldırı" başlıklı bir broşür bastırır ve "amaçlarının Mersin ve Antalya arasında kurulmakta olan atom santralinin gelecek kuşaklara ölüm sessizliği mi yoksa güç mü getireceğini düşünmek olduğunu" belirtir. Nükleer santrallerin çevre üzerine etkilerine değinen, gelişmiş ülkelerdeki benzeri girişimlere karşı ortaya çıkan sakinleri aktaran bu raporda özellikle santralın Akdeniz kıyılarında kurulmasının tarım, su ürünleri ve turizm yönünden yaratacağı sakinler vurgulanır. Bu küçük broşürün etkisi büyük olur ve TEK "Nükleer Enerji ve Çevre - Sorular ve Cevaplar" isimli karşı bir broşür çıkarılır hemen. Broşürün hazırlanma nedeni olarak da şunlar ileri sürülür. "Nükleer Santral'in tehlikeli ve kurulacağı yöreye yapacağı zarar konusunda ileri sürülen iddiaların bir çoğunun gerçek dışı olduğu..." , "...bilimsel ve ciddi olmaktan uzak, yer yer gerçeklerisaptırarak ve nükleer enerji alanında hizmet veren kamu kuru-

luşlarını ve kamu görevlerini alaya alacak kadar ileri giderek, sadece belirli bir amaca hizmet etmek üzere hazırlandığı anlaşılmıştır"

Aynı dönemde Ziraat Mühendisleri Odası Adana Şubesi'nce "Nükleer Santrale Hayır" kampanyası başlatılmış, Elektrik Mühendisleri Odası da yaklaşık 20-25 yerleşim bölgesinde "uyarıcı" açıklamalar yapmış, ayrıca TMMOB'ce bu konuda 1979 yılında bir "Nükleer Enerji Raporu" hazırlanmıştır.

Son olarak Akkuyu civarında balıkçılık yapan bir grup balıkçının "kayıklı" protestosu olmuş ve en son olarak da 1986 yazında Çernobil'den hemen sonra Çevre Duyarlılığını Yayma Grubu; "Nükleer Santrallara ve Nükleer Silahlara Hayır" kampanyası açmış, Elektrik Mühendisleri Odası'yla ortaklaşa söyleşiler düzenlenmiş, fakat kamuoyunda pek etkili olunamamıştır.□

değildir. Bizi gibi tesadüf yaşamazlar. Ayrıca radyonlu çaydan da hoşlanmazlar. Hem siz bu insanları Türkiye'nin hedef hazarı içine alacaksınız, hem de bu onları ürkütecek bir yatırımı turizm yörelerinin dibine yapacaksınız. Bunlar oldukça çelişkili şeylerdir.

Devletin aldığı kararlarda, konu ne olursa olsun; olayın, konunun tek boyutu yoktur (insan yaşamında da aynıdır) çoğu zaman pek çok parametre bulunur. Kararlar alınırken tüm bu parametrelerin dikkate alınması gerekir. Temennimiz; Akkuyu'ya nükleer santral yapımı kararında da buna benzer bir yol izlenmiş olması□

